

АГЕНЦИЈА
ЗА КВАЛИФИКАЦИЈЕ

СТАНДАРД КВАЛИФИКАЦИЈЕ
САНИТАРНО-ЕКОЛОШКИ
ТЕХНИЧАР

Београд, 2024.

СТАНДАРД КВАЛИФИКАЦИЈЕ

Назив квалификације

САНИТАРНО-ЕКОЛОШКИ ТЕХНИЧАР

ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ КВАЛИФИКАЦИЈЕ

КЛАСНОКС ¹ / ISCED-F 2013	0919 Здравство неразврстано на другом месту
Ниво НОКС-а ²	4
Ниво ЕОК-а ³	4
Врста квалификације	Стручна
Обим квалификације	4 године
Предуслови за стицање квалификације	Ниво 1 НОКС-а – основно образовање и васпитање, основно образовање одраслих, основно балетско образовање и васпитање и основно музичко образовање и васпитање.
Облици учења	- Формално образовање
Врста јавне исправе	- Диплома; - Уверење о положеним испитима у оквиру савладаног програма за образовни профил.

РЕЛЕВАНТНОСТ КВАЛИФИКАЦИЈЕ ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ И НАСТАВАК ОБРАЗОВАЊА

Проходност у систему квалификација	- Ниво 5 НОКС-а; - Ниво 6 НОКС-а (подниво 6.1 и 6.2); - Ниво 7 НОКС-а (подниво 7.1)
Занимање	3257.06 Санитарни техничар
Стандард занимања ⁴	-

¹ Систем према коме се квалификације разврставају и шифрирају у НОКС-у, усклађен са Међународном стандардном класификацијом образовања ISCED 13-F.

² Национални оквир квалификација Републике Србије (НОКС)

³ Европски оквир квалификација (енг. *European Qualifications Framework*)

⁴ До доношења стандарда занимања, повезаност стандарда квалификације Санитарно-еколошки техничар са тржиштем рада заснована је на подацима о занимањима који су утврђени на основу прописа из области рада и запошљавања (према: Закон о НОКС-у, чл. 50.), као и на опису рада из иницијалног предлога стандарда квалификације у оквиру Иницијативе за развијање и усвајање стандарда квалификације Санитарно-еколошки техничар.

ИСХОДИ УЧЕЊА

Општи опис квалификације

Санитарно-еколошки техничар спроводи мере и активности хигијенско-епидемиолошке заштите људи, хигијенско-епидемиолошке мере заштите здравља, животног и радног окружења, води пословну комуникацију, документацију и евиденције, поштујући прописане мере безбедности и здравља на раду.

Обучен је да: узима и обрађује узорке хуманог материјала на терену, укључујући и узорке узете у оквиру здравствених прегледа одређених категорија запослених и других лица према клиничким и хигијенско-епидемиолошким индикацијама; прикупи податке за потребе здравственог надзора над лицима која су била или су могла бити изложена узрочницима одређених заразних болести; врши узорковање материјала у болничкој средини под надзором лекара у циљу истраживања болничких инфекција и фактора ризика за настанак и преношење инфекција; узоркује према хигијенско-епидемиолошким индикацијама и анализира рутинским методама узорке хране, воде за пиће, предмета опште употребе, из радног окружења и радног простора, у оквиру контроле здравствене исправности истих; спроводи деконтаминацију људи, робе, одеће, површина, простора, предмета опште употребе и дезинфекцију код заразних болести постављањем и контролом дезобаријера; спроводи опште и специфичне превентивне мере под надзором лекара, у складу са законским прописима ради заштите становништва од заразних болести.

Вешто комуницира у различитим контекстима и делотворно на једном страном језику, активно доприноси неговању културе изражавања; продуктивно примењује математичке моделе, техничка и технолошка знања и информационо-комуникационе технологије (ИКТ) у решавању проблема; ефикасно учи, усавршава се и развија своју каријеру; активно учествује у реализацији пројеката који доприносе добробити заједнице и одрживом развоју.

Активно доприноси неговању толеранције, људских права и културне традиције и баштине у оквиру организације и у различитим социјалним контекстима; одговоран је према сопственом здрављу и спреман да се укључи у активности усмерене ка очувању окружења у којем живи и ради.

Ниво општих и стручних знања, вештина, способности и ставова у оквиру стечених компетенција, санитарно-еколошком техничару омогућава запошљавање и наставак школовања.

Компетенције

- Припрема радног места и простора за обављање санитарно-еколошких послова;
- Спровођење мера и активности хигијенско-епидемиолошке заштите људи;
- Спровођење мера и активности хигијенско-епидемиолошке заштите здравља, животног и радног окружења;
- Вођење пословне комуникације, документације и евиденција;
- Кључне компетенције.⁵

⁵ На основу: *Правилника о општим стандардима постигнућа за крај општег средњег образовања и средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета* („Службени гласник РС“, бр. 117/13).

По стеченој квалификацији, лице ће бити у стању да:

Знања

- интерпретира законску регулативу, професионално-етичке стандарде и прописе којима се превасходно ближе уређују области заштите здравља људи и животне средине, као и безбедности хране;
- објасни утицај услова животне и радне средине, укључујући и утицај амбијенталних услова, на здравље и рад људи;
- објасни функцију прибора и апарата за рад у лабораторији (за пријем узорака хуманог материјала и узорака из животног окружења), као и прибора, апарата и опреме који се користе за узорковање на терену (предузећа за производњу и прераду хране, угоститељски објекти, предшколске установе и школе, водни и други јавни објекти);
- објасни физичко-хемијске и микробиолошке методе за анализу узорака материјала (узорака хуманог материјала и из животног и радног окружења) који подлеже санитарној контроли (храна, вода, предмети опште употребе, брисеви са руку и радних површина, ваздух из објеката и др.);
- објасни различите методе стерилизације (хемијске, физичке), као и поступке припреме прибора, посуђа и материјала за стерилизацију;
- објасни начине узорковања, обележавања, чувања и транспорта материјала хуманог порекла (код санитарних прегледа, доказивања клицоноштва, према епидемиолошким индикацијама, у циљу раног откривања, спречавања и сузбијања заразних и незаразних болести);
- објасни начине узорковања материјала за хигијенску контролу: руку запослених, радне одеће, радних површина, апарата, прибора за рад и других материјала који могу представљати пут за преношење заразних болести;
- објасни појам „хладног ланца“ при чувању и транспорту узорака и вакцина;
- опише поступке припреме стерилизације прибора и опреме у лабораторији, извођења исте на апарату, контроле стерилизације (техничка (процесна), хемијска, биолошка) као и контролу нивоа стерилизације у циљу спречавања настанка и ширења заразних болести;
- објасни поступке спровођења паразитолошких, бактериолошких, вирусолошких, серолошких и миколошких, као и протозоолошких анализа;
- објасни санитарно-епидемиолошки надзор у здравственој установи (појаву, настанак, начин откривања клицоноша, факторе ризика, мере превенције) у циљу сузбијања болничких инфекција;

Знања

- објасни начине контаминације хране и воде за пиће, површинских и подземних вода, ваздуха, земљишта, као и предмета опште употребе;
- објасни поступке узимања узорака у установи и на терену, обележавања, чувања и транспорта (узорке хране, воде за пиће, за водоснабдевање и воде која се користи за рекреацију, отпадне воде, површинске вода као реципијента, са предмета опште употребе, ваздуха у установама, предузећима и делатностима која подлежу здравственом и санитарном надзору и др.);
- опише принцип рада апарата који се користе за машинску примену средстава за дезинсекцију (прскалице, атомизери, димни генератор и сл.), као и начине припреме и примене раствора за извођење дезинфекције, дезинсекције и дератизације у редовним и ванредним приликама, у зависности од врсте објеката и терена на коме се исти спроводе (дезинфекција објеката, асанација терена након поплава и др.);
- објасни принципе успостављања зона санитарне заштите у насељима и примену санитарно-хигијенских решења;
- објасни мере превенције сузбијања заразних болести, као и фактора ризика из животне средине по здравље људи (хемијских, микробиолошких и биолошких фактора ризика);
- објасни начин праћења и превенције хроничних болести;
- објасни поступак управљања комуналним отпадом, као и утицај непрописног одлагања истог на живи свет и животну средину;
- објасни начине поступања са отпадним материјама, укључујући и медицински отпад, начине праћења и контроле токова истих;
- објасни садржај евиденција и документације коју води (упути, спроводне листе, захтеви за узорковање, епидемиолошки упитник/анкете, картони и регистри, пријава заразних и незаразних болести и др.);
- објасни поступак вођења документације и евиденција (базичне статистичке анализе података, дневни, месечни, годишњи извештаји, извештаји са терена, пропратне листе уз узете узорке, епидемиолошки упитници, анкете, картони, регистри, протоколи, пријава заразних и незаразних болести, извештаји о прикупљеном медицинском отпаду и др.);
- опише мере безбедности и заштите здравља на раду, заштите животне средине и заштите од пожара, за санитарно-еколошког техничара.

Вештине

- припреми радно место, прибор, опрему, апарате и инструменте за обављање санитарно-еколошких послова;
- контролише исправност апарата и прибора за рад у установи (лабораторија, завод за јавно здравље, дом здравља, болница, друга здравствена или нездравствена установа) и на терену (у било којим условима рада ван матичне установе);
- врши пријем материјала за стерилизацију, стерилизацију и контролу стерилног материјала и апарата, као и издавање истог;
- контролише амбијенталне услове, температуру расхладних уређаја и остале опреме за рад;
- узима узорке хуманог материјала, укључујући и узорке узете у оквиру здравствених прегледа одређених категорија запослених и других лица (брисеви гуше, носа, назофаринкса, промена на кожи, перианални и ректални брис, урина и столице, брисева руку) према клиничким и хигијенско - епидемиолошким индикацијама;
- врши обраду узорака хуманог материјала узетог на терену (засејавање, додавање реагенса у узорке до анализе и др.);
- обележава, транспортује и прима узорке хуманог материјала, водећи рачуна о правилном транспорту узорака;
- издаје резултате о извршеним анализама у оквиру својих надлежности;
- одржава и врши контролу „хладног ланца” при чувању и транспорту узорака и вакцина;
- прикупи податке за потребе здравственог надзора над лицима која су била или су могла бити изложена узрочницима одређених заразних болести;
- врши узорковање материјала у болничкој средини под надзором лекара, у циљу истраживања болничких инфекција и фактора ризика за настанак и преношење инфекција (брисеви различитих површина, прибора и материјала, узорци за контролу ефикасности дезинфекционих средстава и за контролу стерилизације);
- евидентира податке значајне за вршење епидемиолошког надзора, о забележеним болничким инфекцијама и изолованим микроорганизмима, о чему редовно извештава епидемиолога;
- узоркује, обележава, транспортује, чува и прима узорке из животног и радног окружења, у складу са прописаним процедурама и према хигијенско-епидемиолошким индикацијама;

Вештине

- анализира узорке (хране, воде за пиће, предмета опште употребе, ваздух из радног окружења) рутинским методама, у оквиру контроле здравствене исправности истих;
- провери инфестацију простора и околине;
- употреби механичка, физичка, хемијска, биолошка и комбинована средства у спровођењу дезинфекције, дезинсекције и дератизације и изврши контролу спроведених метода;
- спроводи деконтаминацију људи, робе, одеће, површина, простора и предмета опште употребе, као и дезинфекцију код заразних болести постављањем и контролом дезобаријера;
- спроводи опште и специфичне превентивне мере под надзором лекара, у складу са законским прописима и стручно-методолошким упутствима којима су регулисана питања заштите становништва од заразних болести (превенција заразних и незаразних болести, спречавање, настанак и сузбијање епидемија и сл.) у редовним и ванредним условима;
- спроводи контролу фактора ризика из животне средине по здравље људи и извести надлежне о извршеном превентивно-санитарном надзору на основу добијеног налога (у складу са плановима рада у редовним и ванредним условима);
- спроводи мере превенције за смањење или елиминацију ризика који могу довести до професионалног трауматизма и професионалних обољења, под надзором лекара или инжењера;
- води и чува прописану евиденцију и документацију;
- комуницира са корисницима услуга, колегама, сарадницима и стручним лицима, уз поштовање принципа и начела професионалне етике;
- делотворно комуницира на једном страном језику у професионалном и ванпрофесионалном контексту;
- ефикасно примењује прописане мере безбедности и здравља на раду, заштите животне средине и заштите од пожара у свим поступцима и фазама рада санитарно-еколошког техничара.

Способности и ставови

- самостално, одговорно, уредно и прецизно обавља поверене послове у складу са регулативом и професионално-етичким стандардима, у оквиру здравствене делатности;
- ефикасно планира и организује време и активности, поштујући рокове;
- испољава позитиван однос према функционалности и техничкој исправности опреме и уређаја које користи при обављању задатака;

Способности и ставови

- испољава љубазност и комуникативност у односу према колегама, корисницима услуга и сарадницима;
- промовише вредности сарадње у професионалном и животном окружењу и доприноси култури уважавања и сарадње;
- ефикасно примењује ИКТ у реализацији задатака, за обраду података, вођење документације и евиденција у здравствено - информационом систему;
- прилагођава се на промене у радном процесу, уочава проблеме и учествује у њиховом решавању и у оквиру нестандартних послова;
- прати иновације и прописе у области превенције, заштите и унапређења здравља, животне и радне средине;
- унапређује своје компетенције на основу сопственог искуства и сарадње са колегама, усавршава се и примењује нове технике у раду;
- идентификује изворе и начине загађења животне средине и увиђа значај спречавања, контроле, смањивања и санације свих облика загађивања животне средине;
- промовише принцип ефикасног коришћења воде, хране и енергије, примењујући га у складу са начелима одрживог развоја и заштите животне средине;
- испољава позитиван однос према значају спровођења прописа у области безбедности хране, заштити здравља, животне средине и одрживом развоју и спреман је да се на том пољу ангажује.

Начин провере остварености исхода учења

Праћење развоја и напредовања ученика у достизању исхода и стандарда постигнућа, као и напредовање у развијању компетенција обавља се формативним и сумативним оцењивањем.

Оцењивање је описно и бројчано.

Бројчане оцене ученика су:

- одличан (5),
- врлодобар (4),
- добар (3),
- довољан (2) и
- недовољан (1).

Оцена недовољан (1) није прелазна оцена.

Оцењивање се остварује применом различитих метода и техника (пројектни, радни задаци и сл.).

Сумативно се оцењује на полугодишту, крају школске године и на стручној матури.

ОСИГУРАЊЕ КВАЛИТЕТА КВАЛИФИКАЦИЈЕ

Квалификације
реализатора
програма

Одговарајуће образовање:
- нивоа 7 НОКС-а (подниво 7.1, подниво 7.2),
а изузетно одговарајуће образовање
- нивоа 6 НОКС-а (подниво 6.1, подниво 6.2),
односно
- средње образовање, уколико се за одговарајуће
предмете не образују наставници са одговарајућим
образовањем нивоа 7 НОКС-а, у складу са Законом о
основама система образовања и васпитања.
За наставника практичне наставе одговарајуће образовање
- нивоа 6 НОКС-а (подниво 6.1, подниво 6.2) или
- нивоа 5 НОКС-а (одговарајуће специјалистичко, односно
мајсторско образовање са петогодишњим радним
искуством у струци), уколико се за одговарајуће
предмете не образују наставници са одговарајућим
образовањем нивоа 7 НОКС-а, у складу са Законом о
основама система образовања и васпитања.

Организација
надлежна за
издавање јавне
исправе

Средње стручне школе

